

Rondwandeling KennisLandgoed Larenstein

Open Monumentendag 2017

- A. Kapel
- B. Boom in de touwen
- C. Begraafplaats
- D. Het Eendenhuisje
- E. Spreng/waterpartijen
- F. Koetshuis
- G. MBO Helicon
- H. Knotlinden
- I. Studio 26
- J. Demotuinen
- K. Ruïne van het rectoraat
- L. Waterpartij & Vijverbos
- M. Hooilandjes
- N. Klooster
- O. Kapelbos of Kapellenbos
- P. Natuurtuin
- Q. Informatiebord

- 1. Ingang
- 2. Parkeerplaats
- 3. Fietsenstalling
- 4. Startpunt
- 5. Eindpunt

Kijk op de achterzijde voor de toelichting en een uitgebreide routebeschrijving.

Welkom op Kennislandgoed Larenstein

Landgoed Larenstein werd voor het eerst op een grafische kaart genoemd in 1699. Nu is het een kennislandgoed met 2 groene scholen: hogeschool Van Hall Larenstein, university of applied sciences en Hlicon MBO Velp. Ook is Studio 26, Podium voor creatieve industrie op het landgoed gevestigd.

Het thema ‘Boeren, burgers en buitenlui’ past goed bij Kennislandgoed Larenstein met haar groene opleidingen. Helicon MBO en Van Hall Larenstein leiden mensen op voor de inrichting, behoud en beheer van de groene ruimte en de voedselvoorziening in de brede zin. Duurzaamheid is daarbij altijd een wezenlijk thema.

Landgoed Larenstein heeft een lange geschiedenis. In de loop van de tijd is er veel veranderd. Toch heeft de natuur zich goed kunnen ontwikkelen. Het is gevestigd op een slimme plek: op de overgang van zand naar rivierklei, op ongeveer 12,5 m + NAP. Zo kon men profiteren van vruchtbare gronden langs de rivier én hield men toch het hele jaar droge voeten. Er zijn in hoofdlijnen 3 perioden van ontwikkeling te onderscheiden waarvan nog elementen zichtbaar zijn:

- 1699-1892: landgoed. Oorspronkelijk aangelegd in de Frans-Hollandse stijl met rechte lijnen. Vanaf circa 1830 aanleg in de Engelse landschapsstijl (golvende lijnen, waterpartijen, parkachtig).**
- 1892-1973: kloosterdomein**
- 1973 – heden: kennislandgoed. Het landgoed wordt gebruikt voor het onderwijs en voor praktijkonderzoek.**

Langs de route staan informatieborden over de cultuurhistorie.

Voorbeeld van een informatiebord

Startpunt: entree gebouw Van Hall Larenstein
Vanuit de hal gaat u linksaf door de school naar de kapel. In de kapel is een filmpje te zien waar de geschiedenis in beeld gebracht is.

A. Kapel. Een karakteristiek gebouw. Het enige grotere gebouw dat over is uit de klooster- periode en die de religieuze functie van het klooster weergeeft. De neogotische kerk van het klooster werd in de Tweede Wereldoorlog verwoest. Meer delen van het klooster raakten toen beschadigd. Na WOII werden de gebouwen provisorisch hersteld. In 1959 werd de nieuwe kapel opgeleverd en door kardinaal De Jong ingewijd. De architect is Richard van Remmen. De kapel bevat een kruisweg met negen paren geschilderde glas-inloodramen en neo-romaanse bogen. In de kapel zaten de meisjes en vrouwen apart van de nonnen. Ook is er een aparte ingang

voor de bevolking van Velp. Nu is de kapel vooral in gebruik als conferentieruimte en leslokaal.

- U loopt terug naar de hal en gaat naar buiten.
- B.** Rechts op het voorplein: **boom in de touwen.** Sinds de zomer van 2016 loopt hier een experiment. Gewoonlijk zuigt een boom water met voedingsstoffen op uit de bodem. Hoe gedraagt een boom zich die niet in de grond staat? Daar wordt onderzoek naar gedaan. De boom heeft natuurlijk water nodig, vandaar dat de wortels nat gehouden worden. U gaat vanaf het voorplein linksaf, over het asfaltpad evenwijdig aan de school. Aan de rechterhand ziet u de
- C. Begraafplaats.** Zie ook informatiebord 1892-1973 kloosterdomein. De begraafplaats is in 1894 aangelegd en tot 1974 in gebruik geweest. Hier werden de nonnen anoniem begraven. Er mochten geen andere mensen begraven worden. De graven zijn heel eenvoudig met slechts een kruis op het graf, geen namen. De gedachte hier achter is dat God geen naambordje nodig heeft om te weten wie er begraven ligt. Het is uniek dat deze particuliere begraafplaats nog aanwezig is. Terug op het pad gaat u rechtsaf en volgt het asfaltpad. Aan de rechterkant ziet u een spreng/beekje. Hier gaat u rechtsaf en direct linksaf over een onverhard pad.
- D.** Aan de beek staat het **Eendenhuisje**. Dit ligt in het Grotbos. Het Eendenhuisje diende om eenden te vangen voor consumptie. Het heeft deurtjes waar de eend naar binnen kon gaan. Aan de andere kant kon de vanger de eend gemakkelijk pakken. Het huisje is gebouwd in de kloosterperiode (1892-1973). Ietsje verder langs de spreng staat de Mariagrot. Deze stamt ook uit de kloosterperiode. In Lourdes (Frankrijk) zou op 11 februari 1858 Maria zijn verschenen aan Bernadette Soubirous. Naar aanleiding daarvan werden in Nederland Mariagrotten of Lourdesgrotten gemaakt. De Mariagrot bevat 2 nisjes waarin beelden hebben gestaan van Maria en Bernadette. Het grasland voor de grot is zeer schraal door jarenlang niet of weinig bemesten en hooien. Daardoor staan hier bijzondere planten zoals reukgras, gewone veldbies en grasklokje. De Mariagrot, de begraafplaats en het Grotbos herinneren aan het kloosterverleden. U loopt naar het grasland voor de grot en gaat hier rechtsaf over een graspad/onverhard pad. Aan uw rechterhand, naast de beek, staat een informatiebord 1831-1892 landschapstuin.

E. Spreng/waterpartijen. De waterpartijen op het landgoed worden gevoed door bronwater van het Veluwe Massief. Het water is schoon en helder. Sprengen/sprengbeken komen met name voor op de Veluwe. Een spreng is een door mensen gegraven of verlegde beek met bronnen waar grondwater aan de oppervlakte komt. Bij het informatiebord gaat u linksaf over het graspad. Op de verharde weg linksaf en bij de T-splitsing rechtsaf. Aan uw rechterhand staat het koetshuis.

- F. Koetshuis.** We weten niet wanneer het koetshuis precies is gebouwd. Rond 1835 stond er een grote boerderij aan de oprijlaan bij de Laarweg. Daar achter stond het koetshuis. Beide gebouwen hadden een mansarde dak (gebroken kap). Het koetshuis heeft een hoge laaddeur om hooi of stro en de koetsen naar binnen te brengen. In de muur zitten ringen om paarden aan vast te binden. Waar nu de parkeerplaatsen zijn (bij de ingang waar u bent binnengekomen), waren vroeger moestuinen. Op de plek van de boerderij is in de jaren zeventig van de vorige eeuw een conciërgewoning gebouwd. U keert terug naar de T-splitsing en volgt de asfaltweg. Aan uw rechterhand ziet u
- G.** Schoolgebouw van **Helicon MBO** Velp, gebouwd omstreeks 1990.
- H.** Langs de asfaltweg staan **knotlinden**. U loopt nu op de oude toegangsweg tot landgoed Larenstein. Dit is een van structuren uit de 17^e eeuw (Frans-Hollandse stijl). Hier stonden vroeger ook al linden. De oude lindenbomen waren slecht en zijn een paar jaar geleden vervangen door nieuwe linden. U volgt de asfaltweg en bij de afslag naar de parkeerplaats aan uw rechterhand ziet u
- I. Studio 26,** Podium voor creatieve industrie. Een modern gebouw (2015) dat heel duurzaam is gebouwd. Met een groen dak. U volgt de asfaltweg en komt op een kruising, links is het asfaltpad waar u eerder heeft gelopen. Hier gaat u rechtsaf het onverharde pad op. U komt op een pleintje met een stenen geit en grind.
- J. Demotuinen.** Zie ook informatiebord 1975-nu kennislandgoed. Dit is de assortimentstuin en collectietuin. Het laagste deel bestaat uit een open ruimte, met daarin een sloot, een vijver en een ‘amfitheater’. De assortimentstuin is ontworpen door Johan Vlug (landschapsarchitect en voormalig docent bij Van Hall Larenstein). Achter de tuinen liggen een kas met buitenwerkplaats, een moestuin en een bijenstal. U kunt een ommetje maken door de tuinen. Daarna gaat u vanaf het pleintje linksaf, langs de borders naar de waterpartij. U daalt het trapje af en gaat linksaf over een grindpad. Vervolgens over een houten bruggetje zonder leuningen het bos in. Direct hierna linksaf het graspad op. U komt bij de
- K. Ruïne van het rectoraat.** Als u iets doorloopt ziet u het informatiebord 1892-1973 kloosterdomein. Het rectoraat (administratiegebouw en rectorswoning) werd gebouwd in opdracht van Stichting de Goede Herder. Het was een van de oudere en kenmerkende gebouwen uit de kloosterperiode. Het gebouw is in 1985 gesloopt, omdat het is slechte staat was en moeilijk te onderhouden. Nu rest alleen nog de ruïne. Tegen de resten van de muren is puin gestapeld, voor de stevigheid. Op het kalkrijke puin is in de loop van de tijd een bijzondere en rijke flora ontstaan. U wandelt terug naar het bospad en gaat linksaf. U neemt het volgende bospad rechts. Door het bos ziet u links een waterpartij.
- L. Waterpartij & Vijverbos.** Zie ook informatiebord 1831-1892 landschapstuin. Een parkachtig bos met hoog opgaande bomen, grillige wandelpaden en vijvers. Aanleg in de Engelse landschapsstijl. Waarschijnlijk dateert dit bos uit circa 1850. U volgt het pad en gaat op Y splitsing rechtsaf, over een houten bruggetje zonder leuningen. Na het bruggetje linksaf. Iets verder rechts ziet u een grasheuvel met toren. Deze toren is geïnspireerd op de 44 meter hoge middeleeuwse toren van Guinigi in Lucca (Italië). Op die toren groeien eiken. Op onze toren is een veldesdoorn geplant. Deze wordt gevoed door

water dat met hulp van zonnepanelen wordt opgepompt. Onderaan de heuvel staat een controleboom. Deze is vele malen groter dan de boom boven op de toren. De extreme omstandigheden op de toren beperken de groei. Aan het eind van het pad linksaf.

- M. Hooilandjes.** Zie ook informatiebord 1699-1831 formele tuin. De hooilandjes zijn al heel oud. Ze zijn een restant van de Elspeiden, een nat weidebied dat al voor 1699 op kaarten voorkomt en doorliep tot aan Presikhaaf. Er liep echter geen vee, daarvoor was het te nat. Er werd alleen hooi gewonnen. In de sloten komt kwelwater naar boven. Er is een karakteristiek schuin slotenpatroon. Hier is in de loop der eeuwen nauwelijks iets aan veranderd. Daarmee is het het meest authentieke stukje Larenstein. Na enkele meters linksaf het bos in en dan rechtsaf. Volgt u het kronkelpad door het bos. Langs het pad staan ‘ecomuren’. Deze zijn opgetrokken uit grote brokken muur en fundering van het oude kloostergebouw. Rechts is een tweede toegang tot de hooilandjes. Volg het pad en sla bij de Y splitsing links af naar de open ruimte (volg het klinkerpad). Loop een rondje over het open veld.
- N. Klooster.** Van de kloostergebouwen die hier stonden is niets meer over. Lange tijd is een deel van de kloostergebouwen nog in gebruik geweest voor de scholen. Een paar jaar geleden zijn ze afgebroken omdat ze er slecht aan toe waren. Wat je nu nog ziet is een verlaging in het terrein, een soort droge sloot. Daar zat de fundering. Na de rondwandeling terug naar het pad. U gaat naar links, het pad dat iets naar beneden gaat langs de afrastering. Na enkele meters linksaf over een houten bruggetje zonder leuningen. U bent in het
- O. Kapelbos of Kapellenbos.** Een laag gelegen broekbos. Op deze plek liggen als sinds de 17^e eeuw bosstructuren. Het bos is genoemd naar de kapel. Volg het bospad en u komt bij de kapel. Sla hier rechtsaf. En vervolgens rechtsaf het pad naar de poort. Net voor de poort slaat u linksaf, een graspad in. U bent in de
- P. Natuurtuin.** Deze tuin is in 1975 ontworpen door de botanicus Ger Londo, ten behoeve van het onderwijs. Er zijn hoogteverschillen gemaakt en verschillende soorten bodemmateriaal gebruikt gemaakt om een diversiteit aan biotopen te doen ontstaan. De vijvers met de knuppelbrug zijn het laagst gelegen deel. De natuurtuin stamt uit een traditie die is terug te voeren tot Jac. P. Thijsse, de grote natuurvoorvechter. Deze tuin wordt extensief beheerd, wat neerkomt op 2x per jaar maaien en het maaisel afvoeren. Dit leidt tot verschralen, en dat geeft een fraaie en diverse kruidenbegroeiing. In de natuurtuin staan nog enkele oude fruitbomen, zoals een aantal mispels, die verwijzen naar de boomgaard van het klooster. Na de vijver gaat u naar links, graspad voor de dijk langs.
- Q.** Op de dijk vindt u **informatiebord** 1973- nu natuurtuin, te bereiken via een trapje. U heeft hier mooi uitzicht over de natuurtuin. Verder lopen voor de dijk en u komt weer op de toegangslaan naar Van Hall Larenstein met de fietsenstalling. Rechtsaf gaat u naar de uitgang.

Hartelijk dank voor uw bezoek.